

બાળ ગાયણી.

બનાવનારની પરવાણગી સહિત ચોતાની
નિશાળના બાળકો માટે

છપાવી પ્રગટ કરનાર,

બેં. દો. ભપુ.

સુબંધ:

વરતમાંન છાપાખાનામાં છાપ્યાંછે.

ઘોભીતલાવ, નંબર ૮૭૨.

સને ૧૮૮૧.

કિન્મત દોડ આનો.

(આ ચોપડી મને ૧૮૬૭ ના આક્ટ ૨૫ મા મુજબ
રજીસ્ટર કરાવેલી છે.)

ખુલાસો.

શેઠ બેઠે દોઠે ભપુએ પોતાની નીશાલની ખાલકાએને
 માટે કેટલાંક ગાયણો આપવાની મને અરજ કરી હતી તે
 અરજને અનુસરી આ સાથ આપેલાં ગાયણો મેં એમની
 સ્કુલને માટે જોડ્યાં હતાં, પણ પાછલથી કેટલાક ગ્રહસ્થો
 તરફથી એ મારી કમીની કોશિસ પર કાંઈક પસંદગી જાહેર
 કરવામાં આવી, માટે એ ગાયણો છવાવી પ્રગટ કરવાની શેઠ
 બેરાંમજાએ મારી રજા માંગી અને તેમાં કાંઈ વાંધો ન જોઈ
 એમને એ ગાયણો જાહેરમાં મુકવાની પરવાનગી આપતાં
 મને સંતોષ ઉપજ્યે. એ ગાયણો ખતતાં તુલક સેહેલી અને
 જાણીતી રાગ રાગણીઓનાં અને ખાલકોને સમજ પડે એવી
 સાદી એખારતમાં ખનાવવાની મેં કોશિસ કીધી છે
 તે પણ એટલું કેહવાની હું જરૂર જોયસ કે એ ગાયણોના
 અભ્યાસ કરાવ્યા પેહલાં તે માંહે સમાવેલી મતલબનો શીક્ષ-
 કોએ તેમને પુરે અર્થ સમજાવેલા. મેં એ ગાયણો ખસુમ
 કરીને ખાલકોએ માટે જોડ્યાં છે તેમ છતાં છાકરાઓને
 માટે પણ એ ગાયણો સેહેજ ફેરફાર કરે ખાલકોનાં થશે.
 લંખાણ ખુલાશાની અતરે જરૂર નથી. ખાલકોમાં ગાયણોના
 -ખુદાની એ સર્વોત્તમ બક્ષેસનો-એક હદસરનો સારો શાખ
 પેદા કરવો એ કેટલું અગત્યું છે તે લંખાણથી સમજાવ-
 વાની અતરે જરૂર નથી પણ એટલુંજ કહીશું કે થોડાંક
 નીતીમાંન ગાયણો ખાલકોને તેમના અભ્યાસ જોડે સીખવ-
 વામાં આવશે, અને આ અથવા એવાંજ બીજાં ગાયણો
 સ્કુલના શીક્ષકોને પસંદ પડશે તે આ ગાયણોના કર્તા
 સંતોષ પામશે.

ખનાવનાર,

બાળ ગાયણું*

બંદગી.

(ઝો પાપી ચોર ચંડાલ)—ઝો રાહ.

ઝો આલમના આધાર ને હસ્તીના ઝો શાહ,
યાદ તારી હૈડે ધરી, ચાહીએ તુંજ પનાહ!

ઝો આલમ૦

મેહેર તારી માયા ભારી હસ્તી સારી કાજ,
ઉપકારી અમ તારાં આદમ કરીમે કારસાજ!

ઝો આલમ૦

ચાલતાં, સુતાં, ઊઠતાં, બેસતાં, ધરીએ તારી યાદ,
ખાતાં—પીતાં—હસ્તાં—બોલતાં ચાહીએ તારી દાદ!

ઝો આલમ૦

બંદગી.

—()o()—

તોટક છંદ.

(આમે આતશ રોશન ઇજદ નમો.)--ઝો રાહ.

ધજદાન નમો ખુખીભર જે બાપ,

ગુણ ગાઓ ધણા—ઉપકારો અમાપ.

જશ જેના ભારે ને ભારે છે પ્રતાપ,

દુઃખ અમારા પદર કદરે કાપ.—

સુખે દુઃખે મદા માંભરે સૌ ખુદા,
 ગુણ દુર્ગુણ સમજો પાડી જુદા,
 સદ્યુણા થામ માર્ગો તજો ભુંડા,
 ઘોરણો ધરે ઘોરી અને ને રૂડા,— ૨.
 માતપીતા ભાઈ બે'નો સગાઓ ખેશ,
 માંગીએ સુખે રહે દાતાર હમેશ,
 સુખમંપ વધે દુર થાઓ કલેશ,
 સુખે વધે સકલ મંસારને દેશ.— ૩.

છોડીઓની ફરજ વીધે.

(ગરબી.)

(ચાલો મજની અંદની રજની ગમતાં ગીતડાં ગાવોજી.)—એ રાહ.

ચાલોરે બેઠેનો ગાઇ સમજીએ, આપણી ફરજ સારીજી,
 ખુદા તરફનો ભક્તી ભાવ તે, પેઠેલી ફરજ મંભારી.
 ફરજ સારીજી—ચાલો.

પેઠેલે ખુદા પછી માઆપ, પછી શિક્ષક સાથીજી,
 એ સંધાને માન દેવાની, ફરજ છે તમારી.
 ફરજ સારીજી—ચાલો.

ખુદા, માઆપ, આવીંદ, બચાંને હેતથી જે રીતવેરે;
 તે જાણીએ ને ગણીએ, સ્ત્રી મદ્યુણની ભારી.
 ફરજ સારીજી—ચાલો.

ગાયણ વીધે.

(ગરબી.)

(ગાંમ છે—ગાંમ છે.)—એ રાહ.

ચાલની ચાલની ચાલની રે,
 બેઠેની ગરબીઓ ગાઇએ સારાં નાંમની—ટેક.

ગાયણુ ગાઇને ધંધા કેડે,
 વેલા વીતાડયે વિના કામની રે—બેહેની.
 નીંદોત વાતે વેલા ન કાઢતાં,
 નિતી ગાઇ શિખ્યે વિના ખામની રે—બેહેની.
 દુરમદ સમે ગાયણુ શિખ્યાડશે,
 શિખ સારી સ્ત્રીને વિના કામની રે *—બેહેની.

સચ્ચાઈ વીષે.

(ગરબી.)

(નીર ગોરી ચલી ભરનેકું)—એ રાહ.
 રહે શાભી સારી સચ્ચાઈ સકલ સંસારે ખરે—ટેક.
 જુદું જાણે નહો કદી સાચું વદી નિત,
 સાચો નાર તે જહાલ વડીલો ખેશ કુટુંબીનું હીત.—રહે.
 પાલે બચ્ચાં ભાઈ ખેનો નાર તે સદ સચ્ચાઈ આધાર,
 ધનધન તને હજાર કહું સતવંતી અએ નાર !—રહે.

લગનસરા વીષે. †

(ગરબી.)

(હામલીઆને વિનંતી કરીને)—એ રાહ.
 ચાલો રે બેહેનો સાથે મલી ગાઇએ,
 ધન ધન દહાડો આજે રે.—ચાલો.

* વગર કામની સ્ત્રીને સારી શીખ્યામણુ મલશે.

† આ ગાયણુ લગનસરાને વખતે ગાવા એક રમુજ અરથે આપવામાં આવ્યું છે અને “સપરતજી” ને “સાકરવહુની”. જગ્યાએ કોઈબી પરણતાં જોડાના નામ સહેલાઈથી આપી સકાશે.

નામ સપરતજી માથે સાકરવહુ
 નાં લગન તે રંગરાગે ગાજે રે.—ચાલો.
 વર વેપારી ધંધાદારી,
 ધમ ધમ જાય ધંધા કાજે રે.—ચાલો.
 સાકરવહુ અંને સપરતજીની તે,
 બંધ બેસતી જોડ ખીરાજે રે.—ચાલો.

સાદાઈ વીષે.

(૫૬.)

(આ જગતની રચના કેરો નારાયણ નીમ ભારે રે)—ઐ રાહ.
 નિચી નાર તે નીચમન રાખે, સાદાઈને ધિકારે રે.—ટેક.
 ધરણાં ગાંઠાંમાં ગુણ ગણીને, પેહરવા લાભ બહુ રાખે રે,
 પાછલથી પમતાવો ખામ્મે, ફલ ચાખે તે વારે રે.—નીચી.
 સ્ત્રી સદગુણ તે મારો મણગાર છે, સુંદરતા સાદાઈમાં રે,
 ભલી નાર સદગુણી કેહેવાય, અક્રૂડ તજે જ્યારે રે—નીચી.
 ભલાં થજો બેહેનો ધણું ભણીને, ગુણ અવગુણ પીછાંણજોરે;
 માર અમારનો * વિચાર કરજો, નાર ભણેલી ત્યારે રે—નીચી

—૦—

માખાપ તરફની ફરજ વીષે

(હારી.)

(નીંદ તો ગમ ભુલાવે, જીવ નચીંત થાવે)—ઐ રાહ.
 બાલકો તમ સત ઐ માનો રે
 તમ ફરજ જાણો રે—ટેક

* સારાં નરસાંતો.

માત પીતાની નીત સેવા ઉઠાવી,
 બાલકો તમ પાલણુ કરજો રે ;
 બાલપણુ વખતે આધાર તમારો,
 તેનો ધડપણુ ટેક થજો રે—બાલકો
 ધડપણુ વખતે આશ કરે રે,
 માબાપ માટે પાલણુ તમારી *
 તાપેદાર કુરજંદ થઇ રહી કરજો રે
 સુખી તેમને સદા બારો—બાલકો

કંકાશ વીષે

(૫૬)

(સાચું એક બ્રહ્મનાંમ)—એ રહ.

તજો બેહેનીઓ કજીઓ કંકાશ,
 તજો જેમાં યુરાસ રે;
 યુરા સ્વભાવે કજીઆ જોરો,
 નકજી માનજો તમો નાસ રે—તજો
 જ્યાંનમાં જેની માન નહીં કંઈ,
 નહીં તાબામાં રાજે રે;
 ઉઠાછલા સ્વભાવે કરી,
 સખ્યુત સદગુણીના માંખેરે—તજો
 કજીઓ કંકાશ તે યુરાધનું નામ,
 નાશ વિનાશનું ધામ રે;
 માટે બેહેનીઓ સમજ લઇ
 તજો કજીઆનાં કાંમ રે—તજો

* માત પીતા પોતાનાં પાલણુ માટે તમારી આશા કરે.

મીત્રાઈ વીષે.

(અહો ધન ધન રે સતી નાર)—એ રાહ.
 અહો ધન ધન રે મીત્રાઈ સાર !
 ગુણ તે શા ગાહ.—ધન ધન રે
 મુખે દુખે સહ, સંધીઆરે સારે.
 સર્વ મીત્રે નર નાર—અહો ધન ધન રે
 સદ પ્રેમે જો મીત્રાઈ કીધી હોય
 (તેના) લાભા અનેક હજાર—આહો ધન ધન૦

ધર ધંધા વીષે.

(કનકવો મારો કંચુરે કબજા કેવો રે.)—એ રાહ.
 બેહનીઆ કહુ ધરધંધો તે નીચ ના જાણે રે,
 નાર તે બલી ખરે—ધરધંધો સારો કરે.—બેનીઆ૦
 કાકું વુવું સાંધવું સહ,
 બલુ ભાજન રાંધવું કહું;
 ન જાણે જો તે એક નાર,
 નાર તે કેહેવાય નહીં,
 પ્રજા જો ના કરે સહી,
 આરત નાંમ હલકું પાડે તે તમ સત્ય માનોરે.
 બેનીઆ૦

કાઢે કુવે થકી ખેંચી નીર,
 મેહેનતથી સુખે રહે શરીર,
 રાધે સીધે માંધે કરે કાંમ,
 કર કમરે વિના આંમ,
 રાખે ખુદ આવોંદ નાંમ,
 ભણેલી પુરી બલી નાર તેજ માનો રે—બેનીઆ૦

નીશાલોમાં ઇનામના મેલાવડા— વીધાને ઉતેજન. *

(૬૨ ચાલે હાલે દીલમાં નોધી લો) ઐ રાહ.

આજ રંગ રાગ બની રહ્યા છે
મલી સાથે સૌ ગાવો;
વિદ્યાનો વધારો થાય,
વિદ્યા સુખ સાધણ કહેવાય,
વિદ્યા પ્રજા રૂડાં ગણાય,
એમ ગાઈ તમ મન રીઝાવો.— આજ રંગ
આજસાઈ, લુચ્ચાઈ, ચોટાઈને,
કુરુણો ખીજ ભારે;
તજ ચીતે ભણવું નીત,
રાખવી ભણવે રૂડી રીત,
સીક્ષક—શીક્ષા આપણું હીત,
એમ જાણો સૌ આવારે.— આજ રંગ
ચીતે ભણવે લાભ અનેક,
ઇનામો સારાં પાંમે;
ગ્રહસ્થો આભાર માનીએ અમ,
વિદ્યાને વધારો તમ,
નિશાળ વધે આ હરદમ,
ચાહીએ સાહેબો સાંમે.— આજ રંગ

---

* આ ગાયણ શેડ બેઠાં બપુની નીશાલના છોક-
રાંને ઇનામ આપતી વેળાએ કીધેલા મેલાવડા સાંમે ગા-
વામાં આવ્યું હતું.

જાહેર ખખર.

—o—

આ બાળ ગાયણોની ચોષડી

ધોલીતલાવ રાયલ બેકરીમાં બેઠો દોઠો
ભુપુની નીશાલમાંથી મલશે.

—o—

